

Brüssel, 14.9.2015
COM(2015) 434 final

2015/0195 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu ja Tonga Kuningriigi vahelise lühiajalise viisa nõudest loobumist käsitleva lepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise ja selle ajutise kohaldamise kohta

SELETUSKIRI

1. ETTEPANeku TAUST

Nõukogu määruses (EÜ) nr 539/2001¹ on loetletud kolmandad riigid, kelle kodanikel peab liikmesriikide välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud. Määrust (EÜ) nr 539/2001 kohaldavad kõik liikmesriigid peale Iirimaa ja Ühendkuningriigi.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 509/2014² muudeti määrust (EÜ) nr 539/2001, kandes 19 riiki üle II lisasse, kus on loetletud kolmandad riigid, kelle kodanikud on viisanõudest vabastatud. Kõnealused 19 riiki on: Araabia Ühendemiraadid, Belau, Colombia, Dominica, Grenada, Ida-Timor, Kiribati, Marshalli Saared, Mikroneesia, Nauru, Peru, Saalomoni Saared, Saint Lucia, Saint Vincent ja Grenadiinid, Samoa, Tonga, Trinidad ja Tobago, Tuvalu ning Vanuatu. II lisas on lisatud igale nimetatud riigile osutavale viitele joonealune märkus, milles täpsustatakse, et „vabastust viisanõudest kohaldatakse Euroopa Liiduga sõlmitava viisavabaduslepingu jõustumise kuupäevast”.

Määrus (EL) nr 509/2014 võeti vastu 20. mail 2014 ja see jõustus 9. juunil 2014. Juulis 2014 esitas komisjon nõukogule soovitus anda talle volitused alustada läbirääkimisi viisavabaduslepingu sõlmimiseks järgmise 17 riigiga: Araabia Ühendemiraadid, Belau, Dominica, Grenada, Ida-Timor, Kiribati, Marshalli Saared, Mikroneesia, Nauru, Saalomoni Saared, Saint Lucia, Saint Vincent ja Grenadiinid, Samoa, Tonga, Trinidad ja Tobago, Tuvalu ning Vanuatu³. 9. oktoobril 2014 esitas nõukogu komisjonile läbirääkimisjuhised.

Esimesed viisavabaduslepingud sõlmiti 6. mail 2015 (Araabia Ühendemiraatidega), 26. mail 2015 (Ida-Timoriga) ja 28. mail 2015 (Dominica, Grenada, Saint Lucia, Saint Vincenti ja Grenadiinide, Samoa, Trinidad ja Tobago ning Vanuatuga) ning alates lepingute allkirjutamise kuupäevast kuni nende jõustumiseni kohaldatakse neid ajutiselt.

Läbirääkimisi viisavabaduslepingu sõlmimiseks Tongaga alustati 19. novembril 2014 Brüsselis. Kõnealusel kohtumisel vaadati läbi kogu lepingu eelnõu tekst ja jõuti kokkuleppele kõikides eelnõu aspektides. Pärast mitut järgnenud mitteametlikku mõttevahetust parafeerisid pealäbirääkijad lepingu kirjavahetuse teel 29. mail 2015 (Tonga) ja 10. juunil 2015 (EL). Liikmesriikidele teatati sellest nõukogu viisatöörühma 15. juuni 2015. aasta koosolekul.

2. ÕIGUSLIK ALUS

Liidu poolt on lepingu õiguslik alus Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping”) artikli 77 lõike 2 punkt a koostoimes artikliga 218.

Lisatud ettepanek on õigusakt lepingu allkirjastamiseks. Nõukogu otsustab kvalifitseeritud häälteenamusega.

Asjaolu, et Tonga on võimeline viima siseriikliku ratifitseerimismenetluse lõpule lühikese aja jooksul, ja pidades silmas pikka ajavahemikku, mis on möödunud sellest, kui komisjon esimest korda tegi ettepaneku vabastada Tonga kodanikud viisanõudest (2012. aasta

¹ Nõukogu määrus (EÜ) nr 539/2001, 15. märts 2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (EÜT L 81, 21.3.2001, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 509/2014, 15. mai 2014, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (ELT L 149, 20.5.2014, lk 67).

³ COM(2014) 467, 17.7.2014.

novembris), nähakse allkirjastamist käsitleva otsuse ettepanekuga ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 5 kohaselt ette lepingu ajutine kohaldamine alates selle allkirjastamise kuupäevale järgnevast kuupäevast. Võttes arvesse, et lepingu sõlmimiseks on vaja Euroopa Parlamendi nõusolekut, teatab komisjon Euroopa Parlamendile lepingu ajutisest kohaldamisest.

3. LÄBIRÄÄKIMISTE TULEMUS

Komisjon on seisukohal, et nõukogu läbirääkimisjuhistes seatud eesmärgid on saavutatud ja viisavabaduslepingu eelnõu on Euroopa Liidule vastuvõetav.

Lepingu eelnõu lõpliku sisu võib kokku võtta järgmiselt:

Eesmärk

Lepinguga nähakse Euroopa Liidu ja Tonga kodanikele ette võimalus reisida viisavabalt teise lepinguosalise territooriumile kuni 90 päevaks mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul.

Kõikide ELi kodanike võrdse kohtlemise tagamiseks on lepingusse lisatud säte, mille kohaselt Tonga võib lepingu peatada või lõpetada ainult kõikide Euroopa Liidu liikmesriikide suhtes ning liit võib omakorda lepingu peatada või lõpetada ainult kõigi oma liikmesriikide nimel.

Ühendkuningriigi ja Iirimaa eriseisundit on kajastatud otsuse preambulis.

Kohaldamisala

Viisanõudest on vabastatud kõik isikud (tava-, diplomaatilise, teenistus- või ametipassi ning eripassi kasutajad), kes reisivad kõikidel muudel eesmärkidel peale tasustatava töö tegemise. Viimasesse reisijate kategooriasse kuuluvate teise lepinguosalise kodanike suhtes on igal liikmesriigil ja samuti Tongal õigus kehtestada kooskõlas kohaldatavate liidu või riiklike õigusaktidega viisanõue. Ühtlase rakendamise tagamiseks on lepingule lisatud ühisdeklaratsioon, milles tõlgendatakse tasustatava töö tegemise eesmärgil reisivate isikute kategooriat.

Viibimise kestus

Lepinguga nähakse Euroopa Liidu ja Tonga kodanikele ette võimalus reisida viisavabalt teise lepinguosalise territooriumile kuni 90 päevaks mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul. Lepingule on lisatud ühisdeklaratsioon, milles tõlgendatakse kõnealust 90-päevast ajavahemikku mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul.

Lepingus võetakse arvesse nende liikmesriikide olukorda, kes veel ei kohalda Schengeni *acquis*'d täies ulatuses. Kuni need liikmesriigid ei ole sisepiirideta Schengeni ala osa, nähakse Tonga kodanikele viisavabaduslepinguga ette õigus viibida lisaks kogu Schengeni ala kohta arvestatud ajavahemikule kuni 90 päeva mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul iga kõnealuse liikmesriigi (praegu Bulgaaria, Horvaatia, Küpros ja Rumeenia) territooriumil.

Territoriaalne kohaldatavus

Leping sisaldab territoriaalse kohaldatavusega seotud sätteid: Prantsusmaa ja Madalmaade puhul annab viisanõudest loobumine Tonga kodanikele õiguse viibida kõnealuste liikmesriikide Euroopas paikneval territooriumil.

Deklaratsioonid

Lisaks eespool nimetatud ühisdeklaratsioonidele on lepingule lisatud veel kaks ühisdeklaratsiooni:

- ühisdeklaratsioon, mis käsitleb Norra, Islandi, Šveitsi ja Liechtensteini seost Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega;
- ühisdeklaratsioon viisavabaduslepingu sisu ja tagajärgi käsitleva ning muu asjakohase teabe, näiteks sissesõidunõuete laialdase levitamise kohta;

4. KOKKUVÕTE

Eespool esitatut silmas pidades soovitab komisjon nõukogul:

- võtta vastu otsus lepingu allkirjastamise kohta liidu nimel ja volitada nõukogu eesistujat määrama isik(ud), kes on nõuetekohaselt volitatud liidu nimel lepingule alla kirjutama;
- kiita heaks lepingu ajutine kohaldamine kuni selle jõustumiseni.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu ja Tonga Kuningriigi vahelise lühiajalise viisa nõudest loobumist käsitleva lepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise ja selle ajutise kohaldamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõike 2 punkti a koostoimes artikli 218 lõikega 5,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 509/2014⁴ kanti viide Tongale nõukogu määruse (EÜ) nr 539/2001⁵ I lisast II lisasse.
- (2) Viitele kõnealusele riigile on lisatud joonealune märkus, milles märgitakse, et vabastust viisanõudest kohaldatakse Euroopa Liiduga sõlmitava viisavabaduslepingu jõustumise kuupäevast.
- (3) Nõukogu volitas komisjoni oma 9. oktoober 2014. aasta otsusega pidama läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Tonga vahelise lühiajalise viisa nõudest loobumist käsitleva lepingu üle. Läbirääkimisi lepingu üle alustati 19. novembril 2014.
- (4) 29. mail 2015 (Tonga) ja 10. juunil 2015 (EL) kirjavahetuse teel parafeeritud leping tuleks allkirjastada ja sellele lisatud deklaratsioonid heaks kiita. Lepingut tuleks kohaldada ajutiselt kuni selle ametlikuks sõlmimiseks vajalike menetluste lõpuleviimiseni.
- (5) Kooskõlas protokolliga Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes ning Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*'d käsitleva protokolliga, mis on lisatud Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule, ei kohaldata käesolevat lepingut ei Ühendkuningriigi ega Iirimaa suhtes,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidu nimel kiidetakse heaks Euroopa Liidu ja Tonga Kuningriigi vahelise lühiajalise viisa nõudest loobumist käsitleva lepingu (edaspidi „leping”) allkirjastamine, eeldusel et leping sõlmitakse.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 509/2014, 15. mai 2014, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (ELT L 149, 20.5.2014, lk 67).

⁵ Nõukogu määrus (EÜ) nr 539/2001, 15. märts 2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (EÜT L 81, 21.3.2001, lk 1).

Lepingu tekst on lisatud käesolevale otsusele.

Artikkel 2

Liidu nimel kiidetakse heaks käesolevale otsusele lisatud deklaratsioonid.

Artikkel 3

Nõukogu eesistujal on õigus määrata isik(ud), kes on volitatud liidu nimel lepingule alla kirjutama, eeldusel et see sõlmitakse.

Artikkel 4

Lepingut kohaldatakse ajutiselt alates selle allkirjastamisele järgnevast kuupäevast kuni selle sõlmimiseks vajalike menetluste lõpuleviimiseni.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*